

“La divisió més important a Turquia és entre demòcrates i antidemòcrates”

Yasemin Çongar (Ankara, 1966) és la directora de la CNN en turc i corresponsal a Washington del diari ‘Milliyet’, el més prestigiós de Turquia. Per tot plegat, és una de les intel·lectuals de referència als Estats Units sobre els afers relacionats amb el seu país. Malgrat que prové d’una família kemalista, Çongar no creu que l’actual govern tingui un pla islamista ocult que faci perillar l’estat laic.

Quines són les raons que han portat a la crisi política actual que viu Turquia?

—La normalitat política que vivia el país es va trencar de sobte quan el Partit Republicà Popular va impugnar la votació per a l’elecció del president de la República davant el Tribunal Constitucional. L’excusa que van donar era la manca de quòrum, però la realitat és que no acceptaven que la primera dama del país portés els cabells recollits en un mocador islàmic. Sorprenentment, la cort els va donar la raó.

—Vós també compartiu la preocupació que el partit del primer ministre Erdogan pot suprimir l’estat laic si, al poder actual, hi afegeix la presidència de la República?

—No, en absolut. I això que no sóc una dona gens religiosa i he crescut al si d’una família kemalista. No hi ha res en l’actitud i en les accions de l’actual govern que em faci pensar que tingui intenció d’islamitzar el país. Encara més, cal dir que aquest govern és el que ha fet més reformes pro-democràtiques en la història recent de Turquia. Per exemple, va abolir la pena de mort. En alguns altres àmbits, com l’econòmic, la seva trajectòria ha estat excel·lent, força millor que

les dels governs precedents. Jo de jove era comunista pro-soviètica, i l’experiència m’ha fet evolucionar ideològicament. Per què Erdogan i els islamistes del PKK no poden haver viscut una transformació semblant?

—Llavors, com és que va haver-hi centenars de milers de persones que es van manifestar en defensa del laïcisme?

—Perquè hi ha una bona part de la classe mitjana secularitzada que té una mena de paranoia respecte a l’Islam. Aquesta gent percep com una amenaça a la seva identitat qualsevol mostra de religiositat. Creuen que qualsevol retoc a les bases de l’estat establertes fa més de vuitanta anys col·lapsarà un estat que és un reflex perfecte de la visió que tenen de Turquia. Durant molts anys han estat adoctrinats en la idea que la religió era una idea caducada, i que equivalia a ignorància. Per això, tenen un complex de superioritat enorme respecte al sector religiós de la societat turca. Sota el seu punt de vista, no es pot ser modern i creient a la vegada.

—A banda això, els detractors de l’AKP apunten que en alguns pobles ha prohibit la venda d’alcohol, que va intentar incloure l’adulteri al codi penal...

—Turquia es va democratitzant i és possible que a les regions més conservadores s’hagi prohibit la venda d’alcohol. També als Estats Units, als estats més conservadors hi podem trobar lleis ben carques. En tot cas, no representa la visió de la direcció del partit. Respecte a l’adulteri, el govern es va fer enrere ràpidament quan va veure que rebia crítiques per part d’una franja del seu electorat.

—Així doncs, no creieu que Turquia es vagi islamitzant ...

—De cap manera. Passa que sectors de la població que abans eren marginats de la vida política, ara hi van entrant, sobretot a causa del procés d’èxode rural viscut aquests darrers decennis. I, en conseqüència, el perfil electoral i polític del país va canviant. Però això no vol dir que els musulmans es radicalitzin, ni de bon tros. Les enquestes diuen que només un 10% dels turcs volen un estat islàmic regit per la xària (llei islàmica). Per tant, la majoria dels votants de l’AKP són moderats, i el partit ha d’obrar en conseqüència.

—Quin paper hi té, en tot aquest procés polític, l’activitat renovada del PKK?

—Un paper molt important. És una qüestió utilitzada per l’exèrcit i l’establishment kemalista per debilitar el govern. En l’ofensiva actual contra el PKK, cada dia hi ha funerals de soldats morts, que són aprofitats per acusar el govern de covard perquè no entra a mata-degolla al nord de l’Iraq per eliminar les guerilles kurdes. De moment, Erdogan s’hi mostra contrari. Això podria ser utilitzat per l’exèrcit per fer un cop d’estat. Per una altra banda, si Erdogan cedeix a les pressions, i fa aquest pas, s’haurien de suspendre les eleccions. Però realment no sembla que ningú vulgui arribar aquí. Jo crec que l’exèrcit i l’oposició simplement utilitzen aquesta qüestió per a debilitar

el govern, excitant la vena nacionalista de la població.

—**Quines conseqüències tindria una invasió del nord de l'Iraq?**

—Nefastes. L'exèrcit turc es podria trobar empantanegat a l'Iraq, en una situació similar al nord-americà, amb atacs constants dels peixmergues (guerrillers kurds). Al-Qaida també podria aprofitar-ho per a actuar. M'estimo més de pensar que Washington persuadirà els kurds de l'Iraq perquè forcin el PKK a declarar una treva.

—**Com valoreu la posició dels Estats Units en aquesta crisi?**

—No gaire positivament. La posició oficial del govern és que no pren partit en el contenciós. Personalment, crec que els manca una defensa de la democràcia i una desqualificació d'aquelles veus que demanen un cop d'estat, entre les quals, dissortadament, les d'alguns que es consideren progressistes. Occident hauria d'entendre que la divisió més important a Turquia no és entre religiosos i laics, sinó entre demòcrates i antidemòcrates. Si l'AKP, després d'aconseguir la presidència, comencés a aplicar polítiques d'islamització, no tinc cap dubte que perdria les eleccions. Jo confio en la democràcia i en el seny del poble turc.

—**Quin resultat preveieu a les eleccions del juliol?**

—Les enquestes donen al voltant del 40% dels vots a l'AKP. Però la clau és saber quants partits podran superar la barrera del 10% i entrar al parlament. Hi ha analistes que diuen que l'erupció nacionalista d'aquests darrers mesos pot restar vots a Erdogan per moderat. És curiós que, mentre l'oposició diu que una victòria folgada de l'AKP empenyeria l'exèrcit a fer un cop, els líders del PKK diuen el contrari: que si obtenen un mal resultat serà més fàcil per a l'exèrcit d'il·legalitzar-los.

—**Un dels principals punts de controvèrsia és l'elecció del president per votació popular, en comptes de votació parlamentària, com fins ara. Què en penseu?**

—En aquesta qüestió discrepo del govern. Encara que per norma general crec que com més coses es decideixin per votació popular, millor, considero



que Turquia no està preparada per a fer aquest pas. Perquè, si no es modifica la Constitució i la distribució de poders, ens podríem trobar que el president, tot i tenir menys poders que el primer ministre, ha rebut més vots. Si passés això hi hauria un xoc de legitimitats que podria abocar el país a una nova crisi.

—**Com s'han rebut a Turquia els últims moviments de Brussel·les so-**

bre l'accés de Turquia a la UE?

—Negativament, hi ha molts turcs ofesos per posicions com la del president francès, Nicolas Sarkozy. El suport a la UE ja no hi arriba ni al 50%, i molta gent comença a creure que Turquia pot sobreviure perfectament fora de la Unió.

*Ricard González
Washington*